FAKULTA INFORMATIKY A INFORMAČNÝCH TECHNOLÓGIÍ SLOVENSKÁ TECHNICKÁ UNIVERZITA

Ilkovičova 2, 842 16 Bratislava 4

2023/ 2024 **Umelá inteligencia**

Zadanie č.3

Cvičiaci: Ing. Martin Komák, PhD. Vypracoval: Adam Vrabel'

Čas cvičení: 16:00 AIS ID: 116327

Obsah

KLASTROVANIE (ZADANIE 3C)	3
Znenie zadania	
RIEŠENÝ PROBLÉM	4
ZÁKLADNÉ POJMY	4
ZHLUK / CLUSTER	4
CENTROID	
MEDOID	
AGLOMERATÍVNE ZHLUKOVANIEIMPLEMENTÁCIA	
INFORMÁCIE K IMPLEMENTÁCII	
GENEROVANIE BODOV	
VIZUALIZÁCIA ZHLUKOV	
ZHLUKY	8
AGLOMERATÍVNE ZHLUKOVANIE	9
VÝPOČET VZDIALENOSTÍ	
TESTOVANIE	
ZÁVER	

KLASTROVANIE (zadanie 3C)

Znenie zadania

Máme 2D priestor, ktorý má rozmery X a Y, v intervaloch od -5000 do +5000. Tento 2D priestor vyplňte 20 bodmi, pričom každý bod má náhodne zvolenú polohu pomocou súradníc X a Y. Každý bod má unikátne súradnice (t.j. nemalo by byť viacej bodov na presne tom istom mieste).

Po vygenerovaní 20 náhodných bodov vygenerujte ďalších 20000 bodov, avšak tieto body nebudú generované úplne náhodne, ale nasledovným spôsobom:

- 1. Náhodne vyberte jeden zo všetkých doteraz vytvorených bodov v 2D priestore. (nie len z prvých 20) Ak je bod príliš blízko okraju, tak zredukujete príslušný interval, uvedený v nasledujúcich dvoch krokoch.
- 2. Vygenerujte náhodné číslo X_offset v intervale od -100 do +100
- 3. Vygenerujte náhodné číslo Y offset v intervale od -100 do +100
- 4. Pridajte nový bod do 2D priestoru, ktorý bude mať súradnice ako náhodne vybraný bod v kroku 1, pričom tieto súradnice budú posunuté o X offset a Y offset

Vašou úlohou je naprogramovať zhlukovač pre 2D priestor, ktorý zanalyzuje 2D priestor so všetkými jeho bodmi a rozdelí tento priestor na k zhlukov (klastrov). Implementujte rôzne verzie zhlukovača, konkrétne týmito algoritmami:

- aglomeratívne zhlukovanie, kde stred je centroid
- aglomeratívne zhlukovanie, kde stred je medoid (stačí 5000 bodov)

Vyhodnocujte úspešnosť/chybovosť vášho zhlukovača. Za úspešný zhlukovač považujeme taký, v ktorom **žiaden klaster nemá priemernú vzdialenosť bodov od stredu viac ako 500**.

Vizualizácia: pre každý z týchto experimentov vykreslite výslednú 2D plochu tak, že označkujete (napr. vyfarbíte, očíslujete, zakrúžkujete) výsledné klastre.

Dokumentácia musí obsahovať opis konkrétne použitých algoritmov a reprezentácie údajov. Uveďte aj vizualizácie viacerých pokusov. V závere zhodnoť te dosiahnuté výsledky ich porovnaním.

RIEŠENÝ PROBLÉM

V tomto zadaní bolo mojou úlohou vytvoriť program, ktorý najprv vygeneruje body podľa zadaných pravidiel a následne podľa zvolenej možnosti vykoná aglomeratívne zhlukovanie podľa centroidu alebo medoidu.

ZÁKLADNÉ POJMY

ZHLUK / CLUSTER

Zhluk je skupina bodov.

CENTROID

Centroid zhluku je bod, ktorý je priemerom všetkých bodov v zhluku, je to fiktívny bod, umelo vytvorený, centroid nieje bod zo zhluku.

MEDOID

Medoid zhluku je konkrétny bod v zhluku, ktorý má minimálnu celkovú vzdialenosť od všetkých ostatných bodov v zhluku.

AGLOMERATÍVNE ZHLUKOVANIE

Aglomeratívne zhlukovanie je jednou z metód v oblasti zhlukovacej analýzy, ktorá sa vyznačuje postupným spájaním (aglomeráciou) jednotlivých bodov alebo malých zhlukov do väčších a väčších zhlukov, až kým nedosiahne požadovaný počet zhlukov alebo jeden celkový zhluk obsahujúci všetky prvky. Tento proces je nazývaný "hierarchický", pretože vytvára hierarchiu zhlukov od jednotlivých prvkov až po jediný zhluk obsahujúci všetky dáta.

Môj aglomeratívny algoritmus funguje následovne:

Na začiatku je každý bod jeden zhluk. Pre každý zhluk sa vypočíta podľa určenia centroid alebo medoid vypočíta sa matica vzdialeností centroidov (resp. medoidov) pre všetky zhluky a dva zhluky s najmenšou vzdialenosťou sa zlúčia, prepočítajú sa vzdialenosti a pokračuje sa v zhlukovaní, až pokiaľ nieje splnená podmienka, že aktuálny počet zhlukov je rovnaký ako má byť výsledný počet zhlukov.

IMPLEMENTÁCIA

INFORMÁCIE K IMPLEMENTÁCII

Môj program som implementoval vo vývojovom prostredí PyCharm, v jazyku Python s použitím algoritmu aglomeratívneho zhlukovania. Používal som knižnicu numpy, ktorá efektívnejšie pracuje s matematickými dátami (matice) a obsahuje funkcie na výpočty nad celou maticou. Na vytvorenie grafov som použil knižnicu matplotlyb. Knižnicu random som použil pre náhodné generovanie bodov pri vytvárani DATASETU.

```
import random
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
```

GENEROVANIE BODOV

V mojom programe sú body reprezentované ako list tuple dvoch čísel, čize (x, y).

```
# X a Y súradnice budú od -5000 do +5000

MIN_VALUE = -5000

MAIN_VALUE = -5000

MAIN_VALUE = 5000

MAIN_VAL
```

Body generujem podľa zadania, najprv vygenerujem vrámci mojích určených okrajov, MAX_VALUE a MIN_VALUE prvých 20 (NUM_OF_START_POINTS) bodov. Pre tento projekt aj po x-ovej aj po y-ovej osi vieme ísť od -5000 až po +5000.

Následne generujem body až pokiaľ ich nieje celkovo 20020 (NUM_OF_START_POINTS + NUM OF ANOTHER POINTS) a to s následovnou logikou:

Náhodne si zvolím jeden bod z existujúcich, vygenerujem zadaný offset pre x a y os, skontrolujem či som nevyšiel za hranice, ak som mimo, zmenším offsety tak, aby som nevyšiel mimo a vygenerujem offset ešte raz a pridám bod ku všetkým doteraz vegenerovaným. Tým zabezpečím krajší tvar DATASETU, všetky body, ktoré by boli generované mimo plochu nebudu natvrdo pridané na kraj ale dogeneruje sa im nahodé miesto vrámci offsetu a možnosti aby nevyšli mimo hranice.

FUNKCIA generate points()

```
while len(generated_points) < NUM_OF_START_POINTS:</pre>
  x = random.randint(MIN_VALUE, MAX_VALUE) # od -5000 do +5000
y = random.randint(MIN_VALUE, MAX_VALUE) # od -5000 do +5000
       generated_points.append((x, y))
ALL_POINTS.extend(generated_points) # PRIPOJÍ VYGENEROVANÉ BODY (teraz 20)
while len(ALL_POINTS) < (NUM_OF_START_POINTS + NUM_OF_ANOTHER_POINTS):</pre>
   choosen_point = random.choice(ALL_POINTS)
   X_offset = random.randint(-100, b: 100)
Y_offset = random.randint(-100, b: 100)
          change_offset = 5000 + choosen_point[0] - 100 # napr. x = -4998 ==> -4998 - 100 = -5098 | 5000 + -5098 = -98 | abs(-98) = 98
```

VIZUALIZÁCIA ZHLUKOV

Zhluky (body v zhlukoch) vizualizujem pomocou knižnice matplotlib a vlastnej funkcie, kde zhluky oddeľujem farebne. Centroid alebo medoid je čierny nevyplnený krúžok, aby sa dalo jasne ukázať, aký bod to je.

```
print_clusters(clusters, filename=None
ALL_CLUSTERS = copy.deepcopy(clusters)
# Nastavím popisky osí a titulok
plt.xlabel('X-ová os')
# Nastavim hodnoty osi po tisicoch
plt.xticks(range(-5000, 5001, 1000))
# farba = ["red", "blue", "green", "purple", "black"]
for cluster in ALL_CLUSTERS:
     hodnoty_x = []
hodnoty_y = []
for point in cluster.points:
           hodnoty_y.append(point[1])
     # color = farba[1]
# generovanie náhodnej farby v HEX formáte
color = "#{:92x}{:92x}{:92x}{:92x}-format( *args: np.random.randint( low: 0, high: 256), np.random.randint( low: 0, high: 256))
     # plt.scatter(hodnoty_x, hodnoty_y, color="orange", s=5)
plt.scatter(hodnoty_x, hodnoty_y, color=str(color), s=10, zonder=0)
           plt.scatter(cluster.centroid[0], cluster.centroid[1], marker="o", edgecolors="black", facecolors='none', s=10, linewidths=0.8, zorder=1)
# Uloženie grafu do súboru vo formáte PNG
if filename is not None:
    filename = str(filename)
```

ZHLUKY

Jednotlivé zhluky reprezentujem pomocou triedy Cluster, ktorá obsahuje funkcie calculate_centroid(), ktorá vypočíta centroid z daného zhluku, find_medoid(), ktorá nájde medoid v zhluku a funkciu add_points() ktorá pridá body do zhluku a zavolá požadovanú funkciu pre nájdenie centroidu alebo medoidu.

```
new_centroid = np.mean(self.points, axis=0)
medoid_point = None
for point1 in self.points:
   total_distance = 0
   for point2 in self.points:
       total_distance += euclidean_distance(point1, point2)
   if total distance < min total distance:
       min_total_distance = total_distance
       medoid_point = point1
self.medoid = medoid_point
self.points.extend(points)
global calculate_medoid # ak TRUE - tak počíta s medoidom, ak FALSE - tak počíta s centroidom
if calculate_medoid:
    self.find_medoid()
```

AGLOMERATÍVNE ZHLUKOVANIE

Táto funkcia zabezpečuje samotné aglomeratívne zhlukovanie ako som ho opísal na začiatku.

```
# According the Accomposition Technologic, are street to extend to the control of white the According to the
```

VÝPOČET VZDIALENOSTÍ

Funkcia vypočíta maticu vzdialeností jednotlivých zhlukov (pre centroidy alebo medoidy)

Vzdialenosť počítam ako euklidovskú vzdialenosť bodov v euklidovskej rovine.

```
# euklidová vzdialenosť medzi dvoma bodmi v euklidovskej rovine
3 usages ± xvrabela1
def euclidean_distance(point1, point2):
    # Konvertujíte body na NumPy array
    point_1 = np.array(point1)
    point_2 = np.array(point2)

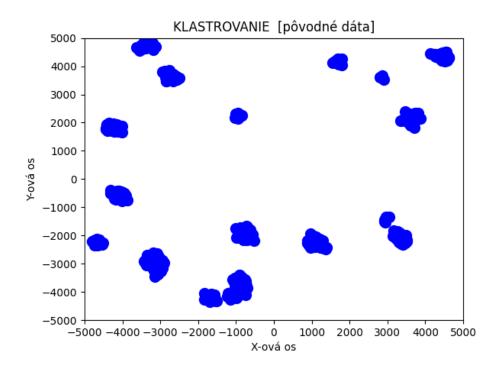
# Výpočet euklidovskej vzdialenosti
    return np.sqrt(np.sum((point_1 - point_2) ** 2))
```

Pokúšal som sa o efektívnejšiu reprezentáciu údajov, kde každý cluster mal jedinečné ID a vzdialenosti som reprezentoval formou KEY VALUE slovníka kde KEY bol (id1, id2) a VALUE bola ich vzdialenosť, táto implementácia bola efektívnejšia ale potrebovala by ešte dolatiť, preto som sa pre odovzdanie rozhodol odovzdať make_centroids_distance_matrix v ktorej sa dá lepšie orientovať.

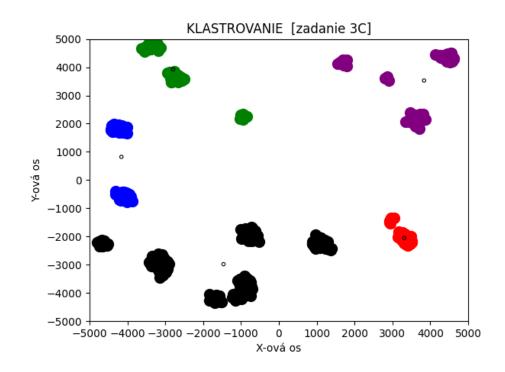
TESTOVANIE

Generovanie 15 020 bodov Doba generovania 19 hodín 53 minút

Pôvodné zhluky na začiatku:

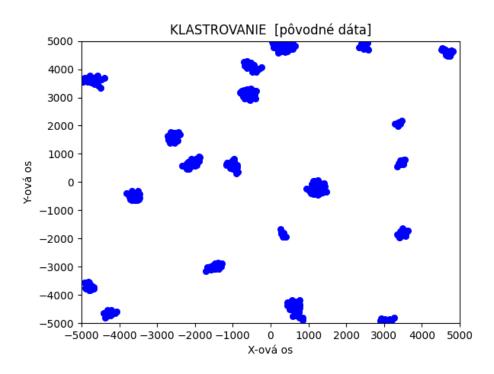

Aglomeratívne zhlukovanie s centroidom:

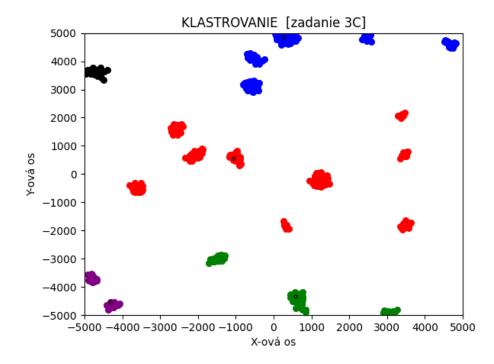

Generovanie 5 020 bodov Doba generovania 2 hodiny

Pôvodné zhluky na začiatku:

Aglomeratívne zhlukovanie s medoidom:

ZÁVER

Testovanie znázorňuje výsledky zhlukovania s centroidmy a medoidmy. Program dokáže vyriešiť zadaný problém. Program je flexibilný pre rôzne veľkosti plochy a počet bodov. Najväčším obmedzením bola časová náročnosť, keďže už samotný algoritmus aglomeratívneho zhlukovania je časovo neefektívny. Tak isto je problém aj pamäťová náročnosť keďže je potrebné uložiť v najhoršom prípade 20020 x 20020 vzdialenosti (každý bod s každým).

Ako výhodu tohto algoritmu považujem to, že je ľahko pochopiteľný, funkčný pre akúkoľvek plochu s akýmkoľvek počtom bodov. Program som sa snažil komentovať, aby bola každá funkcia pochopiteľná a zrozumiteľna.

Je tu rovnako priestor pre zefektívnenie výpočtu a ukladania vzdialeností, ktorú som začal robiť no nepodarilo sa mi ju vyšperkovať do takej podoby aby bola dostatočne efektívna.